

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Industrisë, Ndërmarrësisë dhe Tregtisë

*Ministarstvo Industrije, Preduzetništva i Trgovine - Ministry of Industry, Entrepreneurship
and Trade*

**Praćenje sprovođenja Strategije industrijskog
razvoja i podrške poslovanju i Akcionog plana
2023 – 2025**

Šestomesečni izveštaj

Jul 2024.

SADRŽAJ

Spisak skraćenica	2
Spisak grafikona	3
Spisak tabela	3
I IZVRŠNI REZIME	4
Metodologija	5
Strateški ciljevi dokumenta	5
II NAPREDAK U SPROVOĐENJU CILJEVA STRATEGIJE	6
Napredak u odnosu na strateški cilj 1: Proširenje/obim industrijske proizvodnje	16
Napredak u odnosu na strateški cilj 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita	18
Napredak u odnosu na strateški cilj 3: Generisanje boljeg i sveobuhvatnijeg zapošljavanja	19
Napredak u odnosu na strateški cilj 4: Strateški cilj: Olakšice u kružnoj i zelenoj industriji	21
Napredak u odnosu na strateški cilj 5: Strateški cilj: Maksimiranje unutrašnjeg profita	23
IV RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE	25
Problemi i rizici	25
Naredni koraci	25

Spisak skraćenica

ASK – Agencija za statistiku Kosova
EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj
BDP - Bruto domaći proizvod
DAK- Direkcija za akreditaciju Kosova
OI – Odeljenje za industriju
GIZ- Nemačka agencija za međunarodnu saradnju
KIESA – Kosovska agencija za investicije i podršku preduzećima
MINT – Ministarstvo industrije, preduzetništvo i trgovinu
MFRT – Ministarstvo finansija, rada i transfera
SST – Sporazum o slobodnoj trgovini
COR – Ciljevi održivog razvoja
PSWD – Razvoj radne snage vođen privatnim sektorom / Projekat IREX/USAID-a
VK – Vlada Kosova
SIR&PP - Strategija industrijskog razvoja i podrške poslovanju
NSR – Nacionalna strategija za razvoj
UNDP – Program Ujedinjenih nacija za razvoj
USAID – Agencija Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj
DVP – Dodatna vrednost proizvodnje
KP – Kancelarija premijera

Spisak grafikona

Grafikon 1.	Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti	6
Grafikon 2.	Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul 2023 – jun 2024), prema strateškim ciljevima	7
Grafikon 3.	Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti tokom perioda (jul 2023 - jun 2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 1	16
Grafikon 4.	Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul 2023 - jun 2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 2	18
Grafikon 5.	Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul 2023 - jun 2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 3	20
Grafikon 6.	Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul 2023 - jun 2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 4	22
Grafikon 7.	Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul 2023 - jun 2024), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 5	23

Spisak tabela

Tabela 1.	Sprovođenje aktivnosti SIRPP - 2030, Akcionog plana 2023-2025, za period (jul 2023 – jun 2024)	8
-----------	--	---

IZVRŠNI REZIME

Strategija industrijskog razvoja i podrške poslovanju (SIRPP) 2030 i Akcioni plan (2023-2025), usvojeni su u junu 2023. godine. Strategiju je pripremila Vlada Kosova (VK) da obezbedi strateški okvir politika za podsticanje industrijskog razvoja. Izrada ovog strateškog dokumenta izražava značaj koji VK pridaje proizvodnom sektoru u postizanju strukturne transformacije ekonomije Kosova.

Vizija industrijske politike Kosova je da će se „do 2030. godine kosovska industrija transformisati u više globalno integrisanoj industriji koja je u stanju da proizvodi proizvode sa visokom dodatnom vrednošću i pruža pristojno zaposlenje”.

Industrijska politika je izrađena koristeći dobro poznatu metodologiju „*Povećanje kvaliteta industrijske politike*“, koja je stvorena da podrži zemlje u razvoju i sveobuhvatne industrijske politike zasnovane na čvrstoj dijagnostici. Logika intervencije industrijske politike razvijena je, prvo, definisanjem relevantnih strateških ciljeva Nacionalne strategije za razvoj (NSR 2030), na koje bi pozitivno uticala rastuća industrijska baza. Drugo, na osnovu ovih usklađivanja sa NSR-om, formulisani su konkretni ciljevi industrijske politike. Treće, razumevanjem suštinskih nedostataka u strukturi industrijskih kapaciteta na Kosovu, mogu se identifikovati specifične promene (u daljem tekstu „specifični ciljevi“), koje su potrebne za postizanje ciljeva industrijske politike. Četvrto, identifikovani specifični ciljevi obezbedili su osnovu za razvoj glavnih radnji industrijske politike i ukupnog akcionog plana.

Strateški i specifični ciljevi Industrijske politike su identifikovani na osnovu sveobuhvatne analize ekonomskog, socijalnog i ekološkog učinka proizvodnog sektora.

Da bi se olakšalo razotkrivanje razvojnog potencijala proizvodnog sektora na Kosovu i doprinelo postizanju strateških ciljeva NSR-a 2030, strategija ima pet ciljeva politike: 1) Proširenje/obim industrijske proizvodnje; 2) Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita; 3) Stvaranje pristojnog i sveobuhvatnog zapošljavanja; 4) Podržavanje rasta zelene i kružne industrije i 5) Maksimiranje rasta unutrašnjeg profita. Postizanje ovih ciljeva politike zavisi od značajnih promena koje je potrebno izvršiti u 16 specifičnih ciljeva i 75 aktivnosti.

Izveštaj o praćenju za prvo šestomesečje 2024. godine ima za cilj da pruža ukratko sprovođenje strateških ciljeva, specifičnih ciljeva i aktivnosti Akcionog Plana SIRPP-a 2030.

Strategija industrijskog razvoja i podrške poslovanju 2030, je horizontalno povezana sa drugim institucijama i donatorima. Tokom procesa praćenja bilo je kašnjenja i nedostavljanja punih podataka od strane institucija nadležnih za sprovođenje aktivnosti Akcionog plana SIRPP-a. Usvajanje strategije 29. juna 2023. godine uticalo je na kašnjenja u sprovođenju nekoliko aktivnosti planiranih za sprovođenje. MIPT, konkretno OI je u kontinuitetu zatražilo od koordinacionog međuministarskog organa da aktivnosti akcionog plana strategije, gde je njihova institucija nadležna, da budu inkorporirane u njihovom planu rada, međutim nekoliko aktivnosti nisu inkorporirane u njihovim planovima rada i nisu realizovane.

Metodologija

Sprovođenje aktivnosti Strategije za ovaj izveštaj, zasniva se isključivo na izveštavanjima nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje aktivnosti. Jedinice, odeljenja, odnosno institucije koje su obuhvaćene u izveštavanju su prema odluci od 13. novembra 2023. godine, prema kojoj je osnovan Međuministarski koordinacioni organ radi obezbeđivanja redovnog praćenja i evaluacije, obavljanja privremenih pregleda i završne evaluacije Strategije.

Obrasci za izveštavanje su izrađeni slanjem zahteva za izveštavanje nadležnim i institucijama koje podržavaju odgovarajuće aktere Strategije koji su trebali da izveštavaju. Način izveštavanja od strane aktera zasnivan je na slanju inputa putem elektronske pošte. Odeljenje za industriju je poslalo obrasce za izveštavanje (prema gore opisanoj strukturi) putem e-maila svim članovima međuministarskog koordinacionog organa za sprovođenje i praćenje Strategije. Članovima je dat redovan rok od tri nedelje dodatan rok od nedelju dana da prijave svoje inpute slanjem popunjenih obrazaca Odeljenju za industriju.

Nakon slanja popunjenih obrazaca od strane nekoliko institucija, Odeljenje za industriju je konsolidovalo inpute i urađena je analiza. Analiza inputa u pojedinim slučajevima praćena je tematskim sastancima sa nadležnim službenicima, ali i dodatnom korespondencijom putem elektronske pošte za dobijanje dodatnih informacija za sprovođenje aktivnosti. Vremenski rok i kvalitet izveštavanja treba poštovati i poboljšati u drugim izveštavanjima. Generalno, izveštavanje aktera je ograničeno na izveštavanje o sprovođenju aktivnosti do juna 2024. godine, ne pružajući proizvod.

Strateški ciljevi dokumenta

Ciljevi industrijske politike su konkretni i merljivi ciljevi koji izražavaju zašto Kosovo sledi industrijsku politiku i koje promene tačno, koje VK pokušava da postigne u sektoru proizvodnje. Ciljevi industrijske politike pripadaju nivou uticaja logike intervenisanja.

Da bi se olakšalo razotkrivanje razvojnog potencijala proizvodnog sektora na Kosovu i doprinelo postizanju strateških ciljeva NSR-a 2030, Industrijska politika će slediti pet ciljeva politike:

- 1) Proširenje/obim industrijske proizvodnje;**
- 2) Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita;**
- 3) Stvaranje pristojnog i sveobuhvatnog zapošljavanja;**
- 4) Podrška rastu zelene i kružne industrije;**
- 5) Maksimiranje rasta unutrašnjeg profita.**

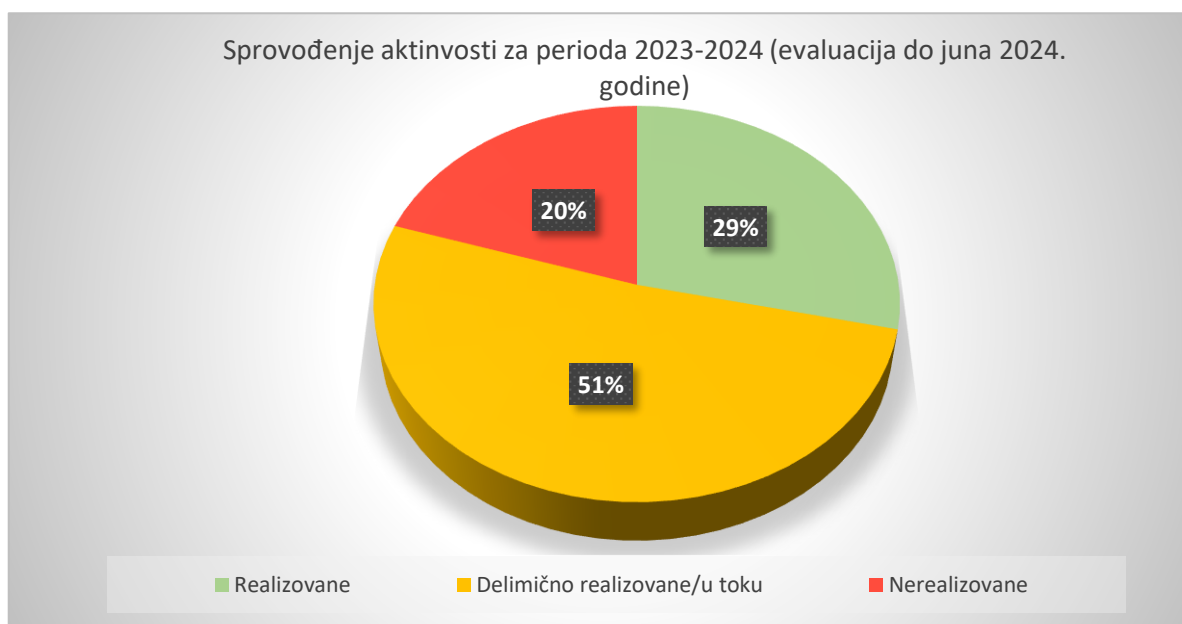
Postizanje ovih ciljeva politike zavisi od značajnih promena koje treba izvršiti u 16 različitim specifičnih ciljeva, počev od poboljšanja pristupa finansijama i inovacija proizvoda, do podrške proizvođačima da se prošire na izvozna tržišta, sticanje veština radne snage relevantne za industriju, poboljšanja zelene industrije i povećanja težine domaćih inputa u proizvodnji

II. NAPREDAK U SPROVOĐENJU CILJEVA STRATEGIJE

U ovom odeljku je opisano sprovođenje ciljeva definisanih akcionim planom Strategije. Evaluacija sprovođenja aktivnosti prema ovom izveštaju podeljena je u tri kategorije: 1) realizovane; 2) delimično realizovano/u toku; i 3) nerealizovane.

U Akcionom planu strategije 2023-2025, tokom 2023. godine do juna 2024. godine planirano je da se realizuju 35 aktivnosti, od kojih je 29% realizovano, 51% je delimično realizovano/u toku, a 20% nije realizovano.

Grafikon 1. Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti za period 2023 - 2024 (evaluacija do juna 2024. godine)

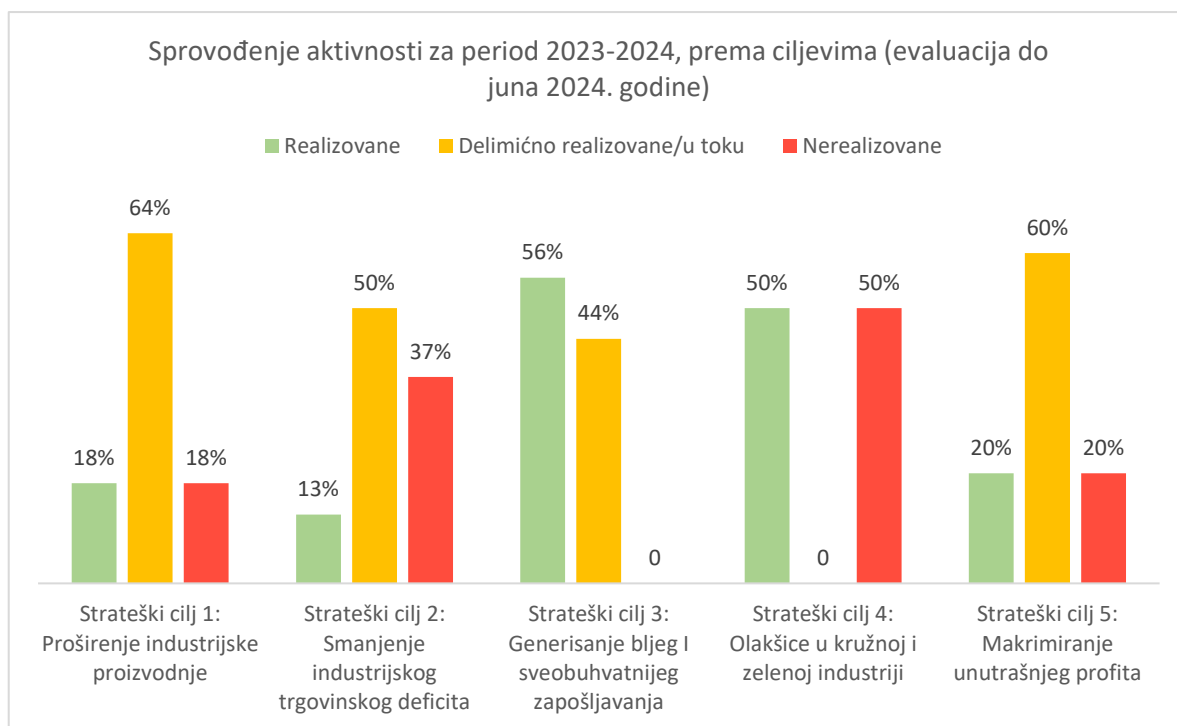

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025

Može se zaključiti da zastoje u sprovođenju nekoliko aktivnosti predviđanih akcionim planom, ukazuju na nedostatak inkorporacije planiranih aktivnosti za realizaciju u planovima rada nadležnih institucija. Uloga institucija nadležnih za sprovođenje akcionog plana je od vitalnog značaja za razvoj i sprovođenje aktivnosti koje su planirane da se realizuju.

U tom pravcu, članovi međuministarskog koordinacionog organa za praćenje i sprovođenje strategije treba da utiču na svoje institucije kako bi aktivnosti koje su planirane za realizaciju, a za koje je odgovorna institucija koju predstavljaju, budu inkorporirane u planove rada i realizovane.

Grafikon 2. Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda 2023 - 2024, prema strateškim ciljevima, (evaluacija do juna 2024. godine)

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025

Strateški cilj 3 predstavlja najbolje stanje u realizaciji aktivnosti, dok specifični cilj 2 predstavlja loše stanje realizacije.

Tabela 1. Sprovođenje aktivnosti SIRPP - 2030, Akcionog plana 2023-2025, (evaluacija do juna 2024. godine)

Br.	Aktivnost	Krajnji rok	Vodeća institucija	Vodeća i institucija podrške	Proizvod (Output)	Status napretka	Kratko objašnjenje napretka
Strateški cilj 1: Proširenje industrijske proizvodnje							
Specifični cilj 1.1: Proširenje industrijske proizvodnje							
1.1.3	Otvaranja Savetodavne kancelarije za pristup finansijama	TM1 2024		MIPT (KIESA)	Savetodavna kancelarija, osnovana i funkcionalna	Delimično realizovana/ u toku	U toku inicijativa za izradu podzakonskih akata iz Zakona o održivim investicijama
Specifični cilj 1.2: Rast investicija u proizvodnji							
1.2.1	Izrada Zakona o suverenom fondu	TM4 2023	KP	KP	Zakon o suverenom fondu, dovršen i usvojen	Realizovana	Usvojen 15. decembra u Skupštini Kosova
1.2.2	Izrada novih podzakonskih akata koji proizilaze iz novog Zakona o industrijskim i tehnološkim parkovima	TM2 2024	MIPT – Odeljenje za industriju	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	5 podzakonskih akata, dovršeni i usvojeni	Realizovana	Izrađeno je 5 podzakonskih akata koji proizilaze iz Zakona o industrijskim i tehnološkim parkovima
1.2.3	Izrada studija koja procenjuje uticaj trenutnih industrijskih parkova na otvaranje radnih mesta, izvoz i ekonomski razvoj	TM4 2023	MIPT-KIESA	MIPT (KIESA, Odeljenje za industriju i GIZ (EP)	Studija o proceni uticaja trenutnih parkova, dovršena	Delimično realizovana/ u toku	Izrađen je prvi nacrt studija, čija je analiza u toku.
1.2.6	Pripremna promotivnih video spotova o uspešnim pričama SDI na Kosovu	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MIPT-KIESA	MIPT (KIESA)	Promotivni video spotovi, dovršeni	Realizovana	Tokom 2023. godine realizovani su promotivni video spotovi o sektorima sa potencijalom i uspešnim pričama u tim sektorima
1.2.8	Obezbeđivanje poreskih olakšica na porez na dobit korporacija za strateške investicije	TM3 2023	MFRT	MFRT i KP	Zakon o porezu na dobit korporacija, izmenjen sa uključenim poreskim olakšicama	Nerealizovana	U skladu sa MFRT-om, ova aktivnost treba ukloniti. Zakon o PDK-u je u nadležnostima MFRT-a i ne očekuje se realizacija

Specifični cilj 1.3: Ubrzavanje digitalizacije u proizvodnji							
1.3.5	Uspostavljanje modela ugovora o zaštiti podataka zasnovanih na važećem zakonodavstvu koji služe proizvodnim kompanijama i drugim preduzećima	TM4 2023	MIPT - OI	MIPT (Odeljenje za industriju) i Agencija za informacije i privatnost	Modeli ugovora o ličnim podacima, dovršeni.	Nerealizovana	Nakon konsultacija sa drugim akterima i preduzećima, zaključeno je da se zbog različite prirode preduzeća ne mogu uspostaviti modeli ugovora. Ova aktivnost prelazi u Informativnu kampanju „Upoznavanje preduzeća sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka i Zakonom o zaštiti poslovne tajne“. U okviru aktivnosti „Poslovnih dana“ koje organizuje KIESA, u 7 regiona Kosova, oko 500 preduzeća će dobiti informacije o ovim zakonima.
Specifični cilj 1.4: Rast kvaliteta i sertifikacija međunarodno priznatih proizvoda							
1.4.3	Izrada akcionog plana koji utvrđuje korake koje treba preduzeti Direkcija za akreditaciju Kosova (DAK) kako bi ispunila uslove za punopravno članstvo u Evropskoj organizaciji za akreditaciju (EA)	TM4 2023	MIPT - DAK	MIPT (Direkcija za akreditaciju Kosova)	Akcioni plan, dovršen.	Nerealizovana	Do trenutka izveštavanja DAK nije realizovala aktivnosti prema akcionom planu, jer još uvek nije usvojena Uredba o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta. U ovoj Uredbi je takođe predstavljena struktura DAK-a, a na osnovu strukture odnosno radnih mesta osoblja DAK-a, dodeljuju se dužnosti, odgovornosti i izrađuju se dokumenti Sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtevima standarda ISO/IEC 17011: 2017.

1.4.4	Izrada Zakona o nadgledanju usaglašenosti proizvoda na tržištu	TM4 2023	MINT-DI	MIPT (Odeljenje za industriju)	Zakon o nadgledanju usaglašenosti proizvoda na tržištu, usvojen.	Delimično realizovana/ u toku	U toku izrada nacрта.
1.4.7	Organizacija radionica za sprovođenje tehničkog zakonodavstva o infrastrukturi kvaliteta i standarda podrške	TM2 2023 TM2 2024 TM2 2025	MIPT - OI	MIPT (Odeljenje za industriju), GIZ (EP) i sektorska udruženja	3 radionice organizovane sa preduzećima svake godine	Realizovana	Održane su 3 radionice
1.4.8	Informativni sastanci sa preduzećima za osnivanje sertifikacionih tela za određene grupe neprehrambenih proizvoda	TM2 2023 TM2 2024 TM2 2025	MIPT – OI - KIESA	MIPT (Odeljenje za industriju i KIESA)	7 regionalnih sastanaka realizovanih godišnje sa oko 700 preduzeća učesnica	Delimično realizovana/ u toku	Održane su 2 radionice uz podršku regionalnog projekta GIZ-a u oblastima: 1. Električni i elektronski uređaji 2. Bezbednost mehanizacije
Strateški cilj 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita							
Specifični cilj 2.1: Podrška preduzećima za korišćenje njihovih izvoznih potencijala							
2.1.3	Organizacija prodajnih misija u inostranstvu za kompanije spremne za izvoz u specifičnim sektorima	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MIPT - KIESA	MIPT (KIESA)	Najmanje 500 proizvodnih preduzeća podržane za učešće na sajmovima	Delimično realizovana/ u toku	Tokom 2023. godine podržano je oko 120 kompanija na 18 međunarodnih sajmova u različitim sektorima. Tokom 2024. godine održano je 10 međunarodnih sajmova na kojima je podržano oko 80 preduzeća iz različitih sektora.
2.1.5	Organizacija regionalnih B2B sastanaka između domaćih i regionalnih dobavljača („input suppliers“) za uspostavljanje mogućnosti za umrežavanje	TM3 2023 TM3 2024 TM3 2025	MIPT - KIESA	MIPT (KIESA), GIZ (EP) i sektorska udruženja	3 B2B sastanaka održana sa najmanje 100 kompanija učesnica	Delimično realizovana/ u toku	Održani su ekonomski forumi sa zemljama kao što su Hrvatska, Mađarska, Italija, Švedska i Izrael, i takođe su organizovani i B2B sastanci između kosovskih preduzeća i preduzeća iz gore navedenih zemalja. Slične organizacije će se nastaviti i tokom 2024. i 2025. godine. U ovim aktivnostima, podržano je 165 kosovskih preduzeća u organizaciji B2B sastanaka. U toku je organizacija ekonomskog foruma sa Grčkom i Maltom,

							istovremeno je u toku i organizacija kampanje Outreach za privlačenje investicija iz Austrije.
2.1.6	Sprovođenje analize za procenu uticaja aktivnosti za promovisanje izvoza	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MINT - KIESA	MIPT (KIESA)	Analiza, dovršena, svake godine	Delimično realizovana/ u toku	Analiza je pri kraju, sprovode se ankete sa preduzećima koje su bile učesnice na sajmovima.
Specifični cilj 2.2: Diversifikacija izvoznih tržišta							
2.2.1	Priprema analize za identifikaciju liste strateških proizvoda proizvodnje za izvoz	TM4 2023	MIPT - OT	MIPT/Odeljenje za trgovinu i Odeljenje za industriju	Analiza o strateškim proizvodima za izvoz, dovršena.	Realizovana	Dovršena je analiza „Identifikacija proizvoda sa izvoznim potencijalima“. https://mint.rks.gov.net/desk/inc/media/7E935F6E-1015-4DF3-985F-94FFFF968295.pdf
Specifični cilj 2.3: Zamena uvoza posrednih i finalnih proizvoda domaćim proizvodima i promocija domaćih proizvoda							
2.3.2	Unapređenje uvoznog tarifnog režima za zaštitu strateških proizvoda	TM4 2023	MFRT	MIPT (Odeljenje za trgovinu), MFRT i Carina Kosova	Tarifni režim za uvoz, ažuriran.	Nerealizovana	Prema MFRT-u, ova aktivnost verovatno može da se sprovede, ali uvek treba imati u vidu da imamo na snazi druge SST-ove na koje ne bi trebalo uticati. Takođe, koraci koji se preduzimaju u ovom pravcu moraju biti u skladu sa praksom EU.
2.3.4	Pružanje grantova za mlade, preko centara za inovacije, za razvoj kreativnih promotivnih projekata za potrošnju domaćih proizvoda	TM1 2024	MIPT (KIESA) i centri za inovacije	MIPT (KIESA) i centri za inovacije	10 korisnika iz mlađe starosne grupe (najmanje polovina žene)	Nerealizovana	

2.3.5	Lansiranje informativne kampanje u podizanje svesti građana za kupovinu domaćih proizvoda	TM2 2024 TM2 2025	MIPT (KIESA)	MIPT (KIESA)	1 milion građana, informisani	Nerealizovana	
2.3.6	Izrada trgovinske politike (programa za trgovinu)	TM4 2023	MIPT - OT	MIPT (Odeljenje za trgovinu)	Program za trgovinu, dovršen.	Delimično realizovana/u toku	Radna grupa u saradnji sa Odeljenjem za trgovinu radi na izradi dokumenta/programa za trgovinsku politiku.
Strateški cilj 3: Generisanje boljeg i sveobuhvatnijeg zapošljavanja							
Specifični cilj 3.1: Kvalifikacija i sertifikacija tehničke radne snage i menadžera preduzeća							
3.1.1	Sprovođenje sveobuhvatnog istraživanja kako bi se identifikovale veštine koje nedostaju na tržištu rada u industriji i razumeli izazovi poslodavaca u pronalaženju kvalifikovanih radnika.	TM4 2023	MIPT - OI	MIPT (Odeljenje za industriju), USAID (PSWD) i GIZ	Izveštaj o istraživanju, izrađen.	Delimično realizovana/u toku	Studija je u toku i završiće se u avgustu 2024. godine.
3.1.2	Pružanje finansijske pomoći udruženjima proizvođača za upravljanje sektorskim savetima rada.	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	USAID/IRE X	USAID (PSWD) i sektorska udruženja	Sektorski saveti rada uspostavljeni i funkcionalni za sektor drveta, agro-prerađu i treći industrijski sektor koji će biti utvrđen.	Delimično realizovana/u toku	Sektorski saveti radne snage su funkcionalni za sektore informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT), obrade drveta i agrobiznisa. PSWD će 2024. godine osnovati Savet radne snage i u energetskom sektoru.

3.1.4	Kreiranje programa zapošljavanja u proizvodnji u okviru Aktivnih mera tržišta rada (mere: pripravnčki staž i subvencionisanje zarade).	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MFRT – Agencija za zapošljavanje	MPRT (Agencija za zapošljavanje)	Najmanje 1.200 korisnika iz programa zapošljavanja u proizvodnji, svake godine.	Delimično realizovana/ u toku	Kroz projekat super rad, 9 hiljada 394 tražilaca posla bili su korisnici subvencije u zaradi u periodu od 6 meseci. Isto tako, nema podataka koliko korisnika je bilo u proizvodnom sektoru. Isto tako i preko Vlade za porodice ima koristi. Pripravnčki staž je sproveden samo u institucije i ne i u proizvodna preduzeća. Nema izveštavanja za prvo šestomesečje 2024. godine.
3.1.7	Podrška izradi programa obuke za razvoj veština u industriji.	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	USAID – MONTI	MONTI (Nacionalni autoritet za kvalifikacije) i USAID (PSWD)	15 novih programa obuke, uspostavljeni.	Realizovana	USAID/IREX/ od prvog poziva za grantove koji je raspisao PSWD 2023. godine, očekivani rezultati tokom perioda sprovođenja grantova 2024. i 2025. godine su da će biti sprovedena 12 programa u IKT, 2 u agrobiznisu i 3 u sektoru prerade drveta. Ukupno će biti 17 programa, od kojih je 14 novih i 3 naprednih.
Specifični cilj 3.2: Promocija otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji							
3.2.1	Izrada analize za procenu stepena neformalnosti u zapošljavanju prema industrijskim aktivnostima.	TM4 2023	MIPT - OI	MIPT (Odeljenje za industriju)	Analiza neformalnosti u industriji, dovršena.	Realizovana	Dovršena u TM4 2023 https://mint.rks.gov.net/desk/inc/media/775DAC64-CDC0-4F65-A74F-A3AFCB406FB3.pdf
3.2.2	Utvrđivanje praga pristojne plate u industriji (neobavezujući prag prihoda veći od minimalne plate) i pružanje priznanja kompanijama koje nude plate iznad utvrđenog praga.	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MIPT - OI	MIPT (Odeljenje za industriju) i MFRT	Pristojna plata, utvrđena i pružanje priznanja kompanijama	Realizovana	Dovršena u TM4 2023 https://mint.rks.gov.net/desk/inc/media/D13AE9DA-B21A-425F-8D4C-1EEEDF4E3699.pdf

Specifični vilj 3.3: Integracija žena i mladih na tržište rada i poslovanje							
3.3.1	Organizacija nedelje žena u industriji	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MIPT - KIESA	MIPT (KIESA)	150 žena korisnica	Delimično realizovana/ u toku	U 2023. godini, održan je sajam žena, koji je sada već tradicionalan, a ne kao nedelja ženskog preduzetništva. Za 2024. godinu poziv za prijavu za učešće na sajmu žena je raspisan. Aktivnost nije kompletna jer nema drugih aktivnosti u svojstvu nedelje žena.
3.3.2	Podrška karijernim centrima u srednjim školama i univerzitetima za uspostavljanje odnosa saradnje sa industrijskim udruženjima.	TM4 2023		MONTI i MIPT (Odeljenje za industriju), udruženja	10 karijernih centara i univerziteta podržano da kreiraju memorandum o saradnji sa glavnim udruženjima	Realizovana	U periodu 2023 – jun 2024. ISOO-u je osnovano 9 novih centara i postavljeni su koordinatori za orijentaciji u karijeri i koordinatori za saradnju sa preduzećima. U SOO institucijama postoje ukupno 24 karijerna centra koji su u stalnom kontaktu sa preduzećima radi povećanja saradnje za primenu praktične nastave u preduzećima. U 2024. godini imamo 12 profila sa kojima se odvija Dualna nastava, što znači da se teorijski deo odvija u školi dok se praktični deo odvija u preduzeću.
3.3.3	Podrška obukama za žene i mlade na radnom mestu	TM3 2023 TM3 2024 TM3 2025	EBRD i MIPT - KIESA	EBRD i MIPT - KIESA	300 žena i mladih, obučeno 600 mladih, obučeno	Realizovana	2023. godine: 186 obučenih Januar-Jun 2024: 30 obučenih
Strateški cilj 4: Olakšice u kružnoj i zelenoj industriji							
Specifični cilj 4.1: Podrška preduzećima da povećaju reciklažu i promet u proizvodnji							
4.1.1	Organizovanje seminara za proizvodna preduzeća kako bi se upoznala sa osnovama poslovnih modela kružne ekonomije	TM4 2023 TM2 2024 TM2 2025	UNDP	MIPT (Odeljenje za industriju) i UNDP	5 seminara sa po 30 preduzeća upoznata sa modelima kružne ekonomije	Realizovana	U oktobru su održana dva sastanka sa preduzećima kako bi se upoznala sa programom koji se odnosi na osnove poslovnih modela kružne ekonomije. Učestvovalo

							je ukupno 30 preduzeća, koja su i obučena u modulu zelene tranzicije. Aktivnost realizovana u saradnji sa Boost programom, UNDP-a
Specifični cilj 4.3: Podrška tehnološkom unapređenju sa fokusom na povećanje energetske efikasnosti i efikasnosti materijala							
4.3.1	Izrada programa za investicije u zelenu tehnologiju u prerađivačku Industriju	TM4 2023	EBRD	EBRD i partnerske finansijske institucije	Najmanje 80 kompanija korisnica	Nerealizovana	
Strateški cilj 5: Maksimiranje unutrašnjeg profita							
Specifični cilj 5.1: Povećanje učešća domaćih inputa u proizvodnji							
5.1.3	Izrada studije o korišćenju prirodnih resursa za industriju.	TM4 2023	MIPT - OI	MIPT	Studija o korišćenju prirodnih resursa za industriju, dovršena.	Delimično realizovana/ u toku	Izrađen je PZ, studija je planirana da se završi u decembru 2024. godine.
Specifični cilj 5.2: Poboljšanje inovacija u proizvoda ka proizvodnji veće dodate vrednosti							
5.2.1	Dodela nagrade za inovacije u proizvodne proizvode.	TM4 2023 TM4 2024 TM4 2025	MIPT – O. za inovacije.	MIPT (Odeljenje za inovacije i KIESA)	5 nagrada godišnje za inovativne proizvode	Delimično realizovana/ u toku	Ove nagrade se dodeljuju na Dan inovacija u aprilu, aktivnost nije realizovana u aprilu i planirana je da se realizuje u narednim mesecima.
5.2.2	Smanjenje poreza na dobit korporacija za velike proizvodne kompanije koje investiraju u odabrane inovativne subjekte.	TM4 2023	MIPT – O. za inovacije - MFRT	MINT (Odeljenje za inovacije) i MFRT	Najmanje 50 investicija u inovativnim subjektima	Nerealizovana	Prema MFRT-u, ovu aktivnost treba ukloniti. Zakon o PAK-u je pod mandatom MFRT-a i ne očekuje se da se pruži tako nešto.
5.2.3	Finalizacija Programa industrijske svojine.	TM2 2023	MIPT - AIS	MIPT (Agencija za industrijsku svojinu)	Program industrijske svojine, dovršen i usvojen.	Delimično realizovana/ u toku	Program industrijske svojine je dovršen, isto tako i PBU je dovršena i očekuje se usvajanje.
Specifični cilj 5.3: Jačanje veza sa pružaocima domaćih usluga vezanih za industriju							
5.3.4	Osnivanje Nacionalnog saveta za razvoj industrije	TM4 2023	MIPT - OI	MIPT	Nacionalni savet za razvoj industrije, osnovan.	Realizovana	Savet je osnovan odlukom premijera i održan je prvi sastanak.

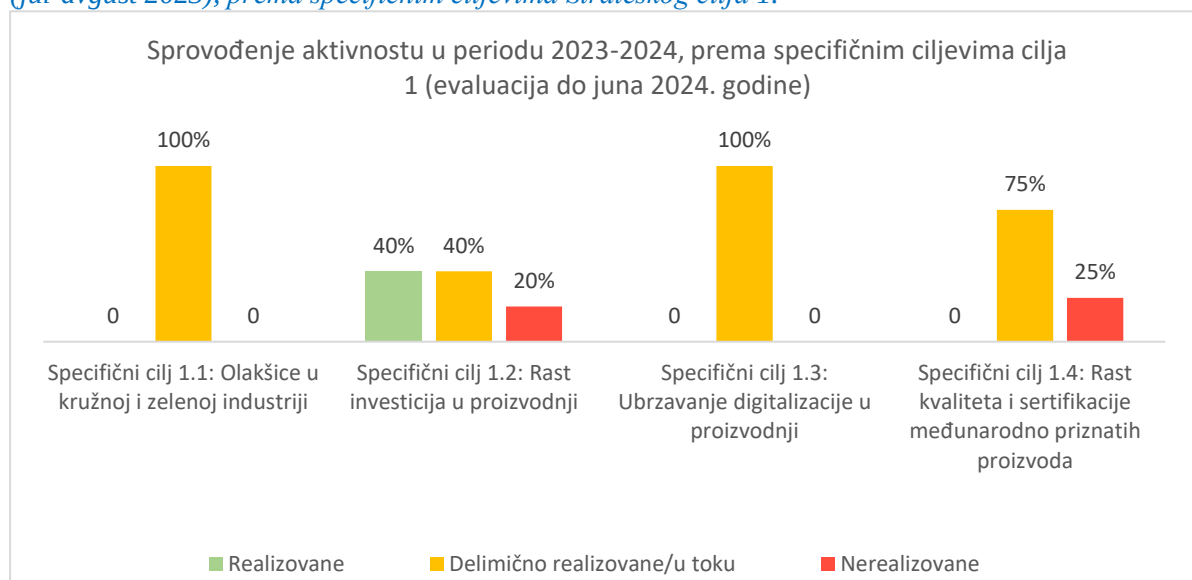
II.1 Napredak u odnosu na strateški cilj 1: Proširenje obim industrijske proizvodnje

Strateški cilj 1, ima za cilj proširenje industrijske proizvodnje i direktno će uticati i na postizanje Ciljeva održivog razvoja (COR).

Napredak u postizanju ovog cilja će se meriti pomoću dva indikatora: dodate vrednosti proizvodnje po glavi stanovnika i težine dodate vrednosti proizvodnje na BDP, čime se meri relativni značaj proizvodnje u odnosu na ukupnu ekonomiju.

Ovaj strateški cilj ima 4 specifična cilja i 26 aktivnosti. Za 2023. godinu do juna 2024. godine, planirana je realizacija 11 aktivnosti u 4 specifična cilja.

Grafikon 3. Procenat realizovanih, delimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti tokom perioda (jul-avgust 2023), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 1.

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025

Specifični cilj 1.1, olakšavanje pristupa finansijama za domaće proizvođače: ovaj specifični cilj ima za cilj da eliminiše rizik zaduživanja proizvođača koji nameću visoke zahteve za kolateralom, uključujući diversifikaciju opcija finansiranja za proizvođače i povećanje opšteg pristupa informacijama o mogućnostima finansiranja.

U ovom specifičnom cilju za period od 3 godina planirano je da se realizuju 3 aktivnosti, dok je do juna 2024. godine planirano da se realizuje aktivnost „Otvaranje Savetodavne kancelarije za pristup finansijama“. Ova aktivnost je u procesu realizacije koja je u vezi sa Zakonom o održivim investicijama.

Specifični cilj 1.2, rast investicija u proizvodnju: ovaj specifični cilj ima za cilj povećanje uvodnog priliva proizvodnog kapitala posebno u vidu stranih investicija, ali i proširenje domaćih privatnih investicija. U ovom specifičnom cilju do juna 2024. godine planirano je da se realizuju 5 aktivnosti, od kojih su 2 aktivnosti realizovane, 2 su realizovane delimično/u toku

su i 1 aktivnost nije realizovana.

Aktivnost 1.2.8. ***Pružanje olakšica za porez na dobit korporacija za strateške investicije***, ova aktivnost nije realizovana iako je bila planirana za 2023. godinu. Od MFRT-a je zatraženo da napusti akcioni plan, koji neće biti realizovan.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 1.2 će se meriti pomoću dva pokazatelja: (i) procenat SDI proizvodnje u ukupnim SDI (%); i (ii) procenat/udeo uvezenih kapitalnih dobara u DVP.

Specifični cilj 1.3, ubrzanje digitalizacije u proizvodnji: ima za cilj povećanje digitalizacije u proizvodnom sektoru, što podrazumeva primenu digitalnih sredstava za povećanje efikasnosti i produktivnosti u upravljanju i proizvodnji, kao i kretanje ka automatizaciji vođenoj podacima.

U ovom specifičnom cilju, za 2023. godinu, planirano je da se realizuje samo jedna aktivnost, aktivnost 1.3.5 ***„Stvaranje modela ugovora o zaštiti podataka na osnovu važećeg zakonodavstva koji će služiti proizvodnim kompanijama i drugim preduzećima“***, ova aktivnost ima nije realizovana jer je nakon konsultacija sa drugim akterima i preduzećima ustanovljeno da zbog različite prirode poslovanja ne mogu da se kreiraju modeli ugovora. Nakon razgovora sa ostalim akterima, predloženo je da ova aktivnost prelazi u Informativnu kampanju ***„Informisanje preduzeća sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka i Zakonom o zaštiti poslovnih tajni“***. Gde, u okviru aktivnosti „Poslovni dani“ koje organizuje KIESA, u 7 regiona Kosova, oko 500 preduzeća biće informisani o ovim zakonima.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 1.3 će se meriti sledećim pokazateljima: (i) upotreba digitalnih sredstava u opštim proizvodnim procesima/radu u proizvodnji (%).

Specifični cilj 1.4: Povećanje kvaliteta i sertifikacije međunarodno priznatih proizvoda: ima za cilj kvalitet proizvoda, uključujući različite specifičnosti kao što su bezbednost, održivost ili usklađenost sa utvrđenim normama proizvoda i što se može dokazati relevantnim sertifikatom. Specifični cilj 1.4 ima ukupno 9 aktivnosti, do juna 2024. godine planirane su da se realizuju 4 aktivnosti, od kojih je 75% delimično realizovano/u toku i 25% nije realizovano.

Nerealizovane aktivnosti su, aktivnost 1.4.3 ***„Izrada akcionog plana koji utvrđuje korake koje će preduzeti Direkcija za akreditaciju Kosova (DAK) da ispuni uslove za punopravno članstvo u Evropskoj organizaciji za akreditaciju (EA)“***, do trenutka izveštavanja, DAK nije realizovala nijednu aktivnost, prema akcionom planu, iz razloga što još nije usvojena uredba o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta. U ovoj uredbi prikazana je i struktura DAK-a, i na osnovu strukture, odnosno radnih mesta osoblja DAK-a, dodeljuju se dužnosti, odgovornosti i kreiraju dokumenti Sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa zahtevima standarda ISO/IEC 17011:2017.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 1.4 će se meriti sledećim pokazateljem: (i) broju industrijskih proizvoda izvezenih u EU (najmanje 10 hiljada evra godišnje).

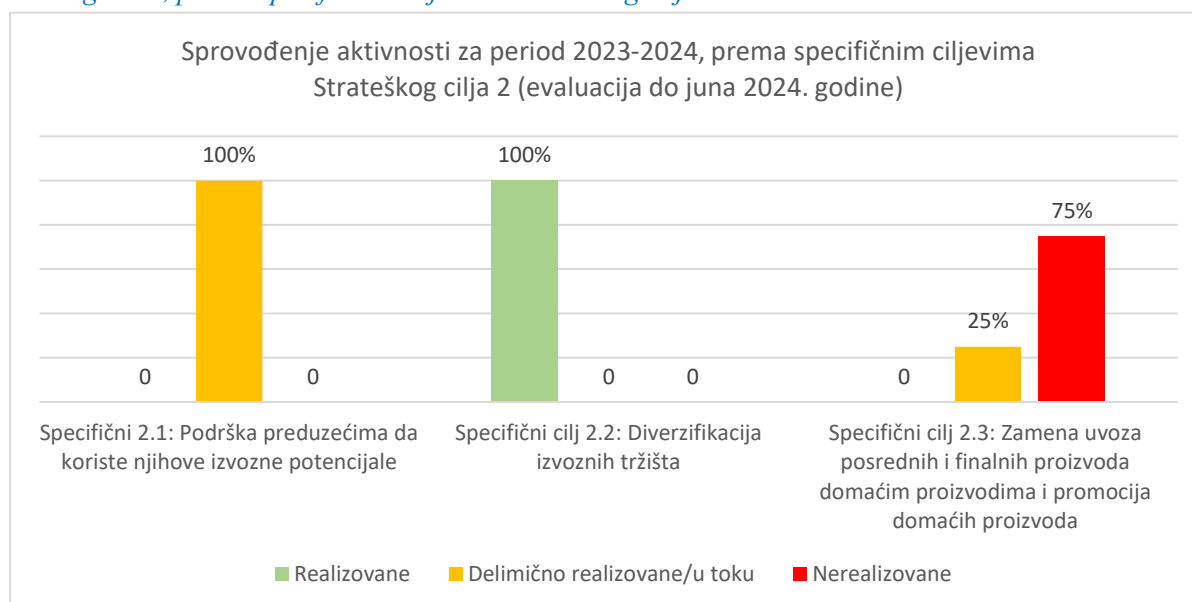
II.2 Napredak u odnosu na strateški cilj 2: Smanjenje industrijskog trgovinskog deficita

Strateški cilj 2, fokusira se na smanjenje industrijskog trgovinskog deficita. Ovo uključuje izvoz više robe proizvedene na Kosovu na strana tržišta, ali i zamenu uvoza robe prerađene na Kosovu domaćom proizvodnjom.

Napredak u postizanju ovog cilja politike će se meriti trgovinskim bilansom proizvodnje, izračunatim kao proizvedeni izvoz minus proizvedeni uvoz.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 18 aktivnosti. Do juna 2024. godine, planirano je da se realizuju aktivnosti u 3 specifična cilja i 8 aktivnosti.

Grafikon 4. Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul – avgust 2023. godine, prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 2.

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025.

Specifični cilj 2.1, Podrška preduzećima da koriste njihove izvozne potencijale: ima za cilj da kompanijama na Kosovu koje imaju proizvode ili poseduju sposobnost za proizvodnju proizvoda i koje su međunarodno konkurentne, treba im omogućiti izvoz i ulazak na strano tržište prodaje.

U ovom cilju delimično su realizovane/u toku su 3 aktivnosti ili 100%.

Indikatori: Postizanje specifičnog cilja 2.1 meriće se sledećim pokazateljem: (i) broju proizvodnih preduzeća koja redovno izvoze (najmanje 10 hiljada evra godišnje).

Specifični cilj 2.2, Diversifikacija izvoznih tržišta: fokusira se na proširenje izvoza generalno, uključujući diversifikaciju izvoznih proizvoda, ovaj podcilj, fokusira se na diversifikaciju izvoznih tržišta.

U okviru ovog specifičnog cilja su planirane da se realizuju 3 aktivnosti, u ovom izveštajnom periodu je planirana da se realizuje samo aktivnost 2.2.1 „**Priprema analize za identifikaciju**

liste strateških proizvodnih proizvoda za izvoz“, aktivnost koja je realizovana,. Dokument na linku: <https://mint.rks-gov.net/desk/inc/media/7E935F6E-1015-4DF3-985F-94FFFF968295.pdf>

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 2.2 meriće se sledećim pokazateljem: (i) geografska raznolikost izvoza (broj zemalja koje čine 80% izvoza proizvodnje).

Specifični cilj 2.3, Zamena uvoza posrednih i finalnih proizvoda domaćim proizvodima i promocija domaćih proizvoda: ima za cilj smanjenje uvoza proizvedenih dobara. Uvezene posredne i finalne proizvode, koje kosovski proizvođači u mogu da proizvode, treba postepeno zameniti domaćom proizvodnjom.

Ovaj cilj ima ukupno planiranih 6 aktivnosti za sprovođenje, dok su do juna 2024. godine planirane da se realizuju 4 aktivnosti, aktivnost 2.3.2 „**Unapređenje uvoznog tarifnog režima kako bi se obezbedila zaštita strateških proizvoda**“, nije realizovana, prema MFRT-u, ova aktivnost treba posmatrati kako se može realizovati, ali uzimajući u obzir Sporazume o slobodnoj trgovini kao i korake preduzete u ovom pravcu treba da budu u skladu sa praksama EU-a.

Aktivnost 2.3.4 „**Dodeljivanje grantova mladima, kroz centre za inovacije, za razvoj kreativnih promotivnih projekata za potrošnju domaćih proizvoda**“, planirana za realizaciju tokom TM1 2024. godine, nije realizovana.

Aktivnost 2.3.5 „**Lansiranje informativne kampanje za podizanje svesti građana o kupovini domaćih proizvoda**“, planirana za realizaciju tokom TM2 2024 i TM2 2025, nije realizovana.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 2.3 meriće se uz pomoć tri pokazatelja: (i) udeo u uvozu zamenljivih posrednih dobara (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu; (ii) udeo uvoza zamenljivih potrošnih dobara (prema BEC klasifikaciji) u ukupnom uvozu i (iii) procenat domaće robe na tržištu proizvodnje.

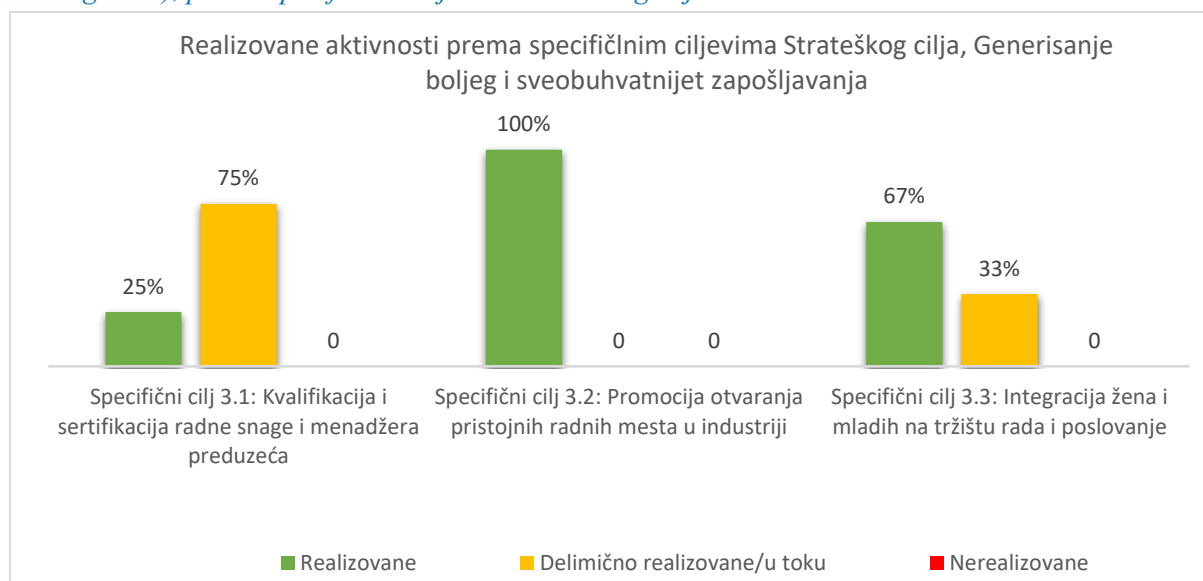
II.3 Napredak u odnosu na strateški cilj 3: Generisanje boljeg i sveobuhvatnijeg zapošljavanja

Strateški cilj 3, fokusira se na generisanje boljeg i sveobuhvatnijeg zapošljavanja u proizvodnji. To znači da se podrži i potencijalno ubrza pozitivni rast zapošljavanja u industriji, ali istovremeno da se poveća kvalitet radnih mesta.

Napredak u postizanju ovog cilja meriće se uz pomoć dva pokazatelja: a) zapošljavanje u proizvodnji po glavi stanovnika, koje će utvrditi da je radna snaga, kao procenat stanovništva, angažovana u proizvodnji; i b) račun plata u proizvodnji kao deo DVP-a, koji će meriti ukupne prihode od rada u proizvodnji kao deo dodane vrednosti proizvodnje.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 12 aktivnosti, do juna 2024. godine planirano je da se realizuju 9 aktivnosti.

Grafikon 5. Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul – avgust 2023. godine), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 3.

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025.

Specifični cilj 3.1, Kvalifikacija i sertifikacija tehničke radne snage i menadžera preduzeća:

ovaj specifični cilj ima za cilj da obezbedi kvalifikovanu radnu snagu kao ključni faktor proizvodnje, kako bi se proizvodila roba koja može da bude konkurentna na osnovu cene, kvaliteta i inovacija. Istovremeno, rast poslovanja zavisi i od profesionalnih menadžera koji mogu voditi kompanije kroz različite faze njihovog ciklusa rasta.

Ovaj specifični cilj ima ukupno 7 aktivnosti, dok do juna 2024. godine, planirane su da se realizuju 4 aktivnosti. Od 4 aktivnosti planirane za sprovođenje, 1 aktivnost ili 25% je realizovana i 75% aktivnosti je delimično realizovano/u toku su.

Aktivnost 3.1.4. „**Izrada programa zapošljavanja u proizvodnji u okviru Aktivnih mera tržišta rada**“, (mere: pripravnički staž na radnom mestu i subvencionisanje plate), gde se iz programa zapošljavanja u proizvodnji svake godine planira da budu 1200 korisnika. Institucija odgovorna za sprovođenje je MFRT, tačnije Agencija za zapošljavanje. Kroz projekat super rad, u 2023. godini, 9 hiljada i 394 tražilaca posla su koristila subvencije za plate, u periodu od 6 meseci. Nedostaju podaci o broju korisnika u proizvodnom sektoru i za šestomesečni period od 2024. godine. Isto tako, i preko Vlade su porodice stekle korist. Pripravnički staž na radnom mestu je odvijen samo u institucijama, a ne u proizvodnim preduzećima.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.1 merice se uz pomoć četiri pokazatelja: (i) broj akreditovanih institucija za obuku u proizvodnji; (ii) broj usvojenih standarda profesije u proizvodnji; (iii) procenat radnika koji pohađaju formalnu obuku u proizvodnji (%); i (iv) broj ISO sertifikata.

Specifični cilj 3.2: Promocija otvaranja pristojnih radnih mesta u industriji: ima za cilj otvaranje radnih mesta u proizvodnji, otvaranje pristojnih radnih mesta, kako bi se obezbedilo da se proizvođačima isplaćuju pravične prihode, da obezbede sigurno zaposlenje i poboljšaju opšte uslove rada.

Ovaj cilj ima ukupno 2 planirane aktivnosti za sprovođenje, ove aktivnosti su planirane da se

realizuju do juna 2024. godine. Obe aktivnosti su realizovane u 2023. godini. Dokumenti na linku: <https://mint.rks-gov.net/desk/inc/media/775DAC64-CDC0-4F65-A74F-A3AFCB406FB3.pdf> i <https://mint.rks-gov.net/desk/inc/media/D13AE9DA-B21A-425F-8D4C-1EEEDF4E3699.pdf>.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.2 meriće se uz pomoć tri pokazatelja: (i) radnici u proizvodnji prijavljeni u PAK/zvanično zaposlenje u proizvodnji; (ii) siromaštvo na radu u proizvodnom procesu; i (iii) broj nezgoda na poslu u procesu proizvodnje.

Specifični cilj 3.3, Integracija žena i mladih na tržištu rada i u poslovanje: ima za cilj sveobuhvatno zapošljavanje u proizvodnji/preradi, u cilju postizanja šireg i sveobuhvatnog zapošljavanja, koje stvara koristi za celokupno društvo. Žene i mladi, kao i druge grupe u nepovoljnom položaju, posebno treba da budu bolje integrisane na tržište rada proizvodnje na Kosovu.

Ovaj cilj ima ukupno 3 aktivnosti planirane za sprovođenje, sve 3 aktivnosti su planirane za realizaciju u 2023. godini, 2 aktivnosti će se nastaviti sa realizacijom i 2024. i 2025. godine. Od 3 aktivnosti planirane za sprovođenje, 2 aktivnosti ili 67% su realizovane, a 1 je delimično realizovana.

Aktivnost 3.3.1 „**Organizovanje nedelje žena u industriji**“, ova aktivnost planirana je da se realizuje od strane KIESA, delimično je realizovana, nastavljena je samo sprovođenjem sajma žena ali ne i nedelje žena u industriji.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 3.3 meriće se uz pomoć dva pokazatelja: (i) procenat mladih zaposlenih u proizvodnji u ukupnom zapošljavanju mladih; i (ii) procenat žena zaposlenih u proizvodnji.

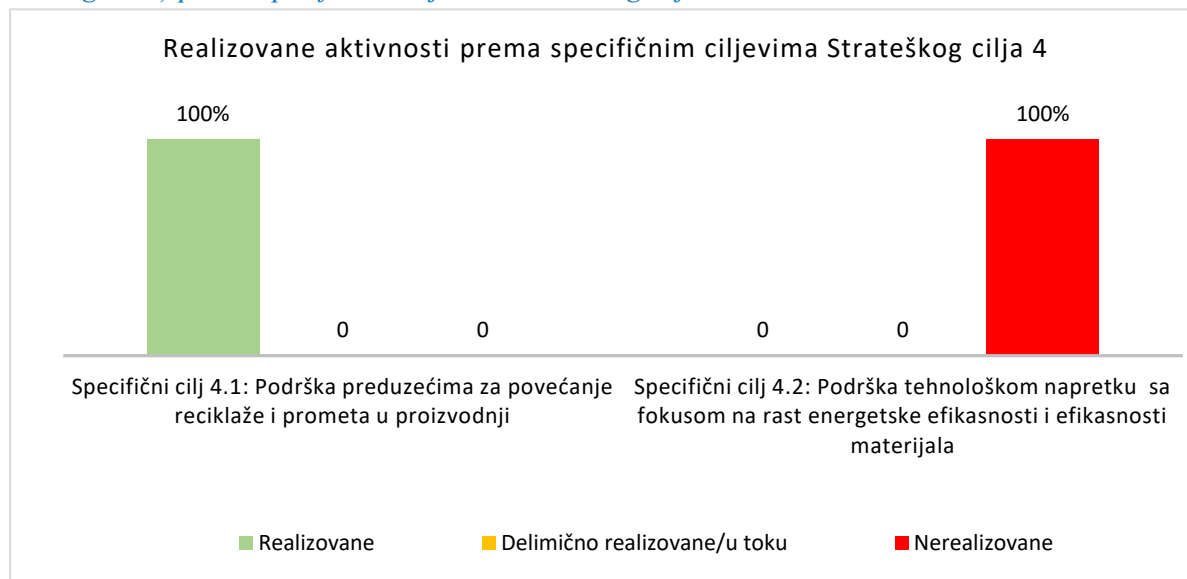
II.4 Napredak u odnosu na Strateški cilj 4: Olakšice u kružnoj i zelenoj industriji

Strateški cilj 4, četvrti cilj industrijske politike, je da podstakne proizvodni sektor da pređe na zelenu proizvodnju. Stvaranje zelene industrije ima za cilj da odvoji ekonomski rast od negativnih eksternih efekata životne sredine maksimiranjem sprovođenja kružnih strategija, primenom energije iz obnovljivih izvora i efikasnom upotrebom inputa.

Napredak u postizanju ovog cilja politike meriće se uz pomoć dva pokazatelja: a) Emisije CO2 po jedinici DVP-a, koja meri smanjenje u intenzitetu CO2 proizvodne aktivnosti; i b) pokazateljem reciklaže/prometa.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 8 aktivnosti. Do juna 2024. godine planirane su da se realizuju 2 aktivnosti u dva specifična cilja.

Grafikon 6. Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti tokom perioda (jul – avgusta 2023. godine) prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 4.

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025.

Specifični cilj 4.1, Podrška preduzećima za povećanje reciklaže i prometa u proizvodnji: ima za cilj da maksimizira efikasnost u korišćenju resursa, da smanjuje negativne uticaje na životnu sredinu i smanjuje troškove obezbeđivanjem da se reciklirani otpad ponovo uvede u proizvodnju.

Ovaj cilj ima 1 aktivnost koja je planirana da se realizuje za tri godine i realizacija je u toku.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 4.1 meriče se uz pomoć dva pokazatelja: (i) bruto dodata vrednost u sektorima koji se odnose na kružnu ekonomiju (% ukupnog BDP-a); i (ii) korišćenje recikliranog materijala (%).

Specifični cilj 4.3: Podrška tehnološkom napretku sa fokusom na rast energetske efikasnosti i efikasnosti materijala: ima za cilj tehnološki napredak, proces povećanja tehnoloških veština preduzeća da modernizuju metode proizvodnje.

U okviru ovog cilja tokom 2023. godine planirano je da se realizuje aktivnost 4.3.1, „**Razvoj programa za investicije u zelenu tehnologiju u proizvodnoj industriji**“, aktivnost je planirana da se realizuje od strane EBRD-a i drugih partnerskih finansijskih institucija, aktivnost nije realizovana. Proizvod ove aktivnosti bilo bi 80 preduzeća korisnica.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 4.3, meriče se sledećim pokazateljem: intenzitet energije u proizvodnji (Toe/€M).

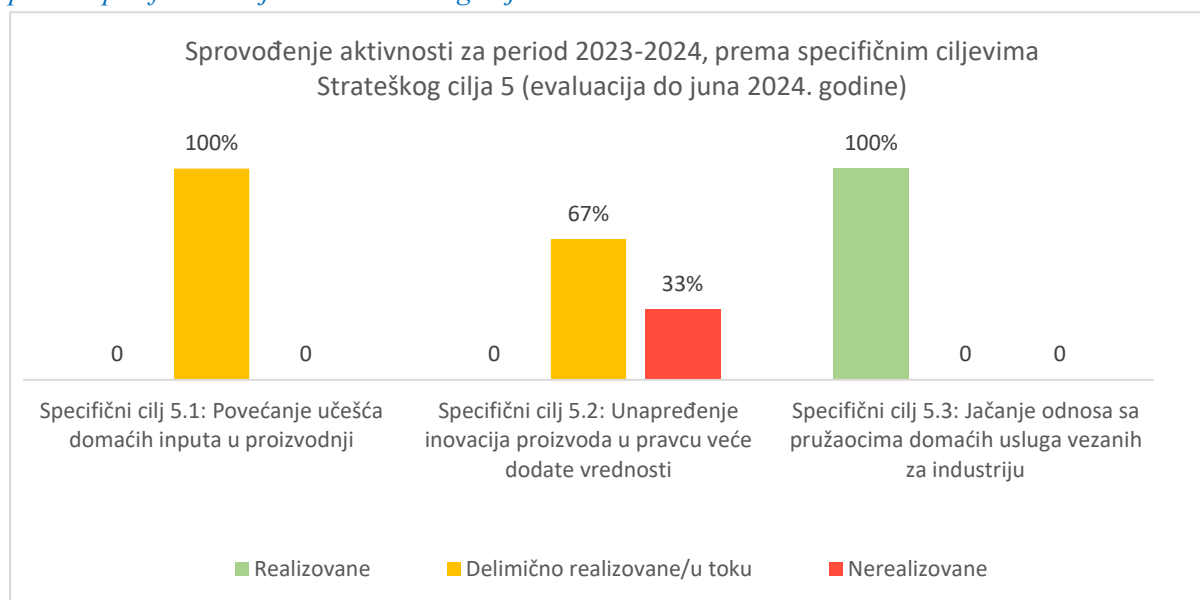
II.5 Napredak u odnosu na Strateški cilj 5: Maksimiranje unutrašnjeg profita

Strateški cilj 5, Peti cilj industrijske politike da Kosovo stekne koristi od industrijskog razvoja na sveobuhvatan način maksimiranjem dodavanja unutrašnje vrednosti unutar procesa proizvodnje i šire.

Napredak u postizanju ovog cilja će meriti DVP-om, kao deo proizvodnog proizvoda, koji dohvata meru u kojoj će se lokalna dodatna vrednost oslanjati na unutrašnje resurse.

Ovaj strateški cilj ima 3 specifična cilja i 11 aktivnosti. Do juna 2024. godinu planirano je da se realizuju 5 aktivnosti u 3 specifična cilja.

Grafikon 7. Realizovane, delimično realizovane i nerealizovane aktivnosti (jul – avgust 2023. godine), prema specifičnim ciljevima Strateškog cilja 5.

Izvor: Podaci sa izveštavanja nadležnih i institucija koje podržavaju sprovođenje akcionog plana strategije za IRPP - 2023-2025.

Specifični cilj 5.1, Povećanje učešća domaćih inputa u proizvodnji: ima za cilj proširenje korišćenja domaćih inputa kako bi se obezbedilo jačanje domaće dodatne vrednosti. Od 3 aktivnosti koliko planirane da se realizuju akcionim planom 2023-2025, u 2023. godini je planirana realizacija aktivnosti 5.1.3 „*Izrada studije u vezi sa korišćenjem prirodnih resursa za industriju*“, aktivnost koja je u početnoj fazi realizacije.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 5.1, meriće se sledećim pokazateljem: (i) vrednost uvoza posrednih proizvoda (BEC klasifikacija) kao deo DVP-a.

Specifični cilj 5.2: Unapređenje inovacija proizvoda ka proizvodnji sa većom dodatnom vrednošću: ima za cilj proizvodnju više tržišne robe i posebno prelazak na proizvode sa većom dodatnom vrednošću, kako bi se poboljšala domaća dodana vrednost na Kosovu.

Od ukupno 4 aktivnosti, 3 su planirane do juna 2024. godine, od kojih su 2 delimično realizovane, a 1 aktivnost nije realizovana.

Druga aktivnost koja nije realizovana je aktivnost 5.2.2 „**Smanjenje poreza na prihode korporacija za velike proizvodne kompanije koje ulažu u odabrane inovativne subjekte**“, institucija nadležna za ovu aktivnost je MIPT i MFRT. MIPT je kontaktiralo i poslalo informaciju MFRT-u da započne sprovođenje ove aktivnosti, međutim, MFRT je zatražilo da se ova aktivnost ukloni, jer se ne očekuje da će takva aktivnost biti realizovana.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 5.2 meriče se sledećim pokazateljem: procenat (%) preduzeća koja su predstavljala novi proizvod/uslugu.

Specifični cilj 5.3: Jačanje odnosa sa pružiocima domaćih usluga vezanih za industriju: ima za cilj jačanje odnosa između proizvođača i pružalaca domaćih usluga, da minimizira tok vrednosti u proizvodnim procesima, tako da se proizvodne usluge manje uvoze spolja. U okviru ovog cilja su 4 aktivnosti, do juna 2024. godine planirana je da se realizuje aktivnost 5.3.4 „**Osnivanje Nacionalnog saveta za razvoj industrije**“, savet je osnovan odlukom premijera i održan je prvi sastanak.

Pokazatelji: Postizanje specifičnog cilja 5.3 meriče se sledećim pokazateljem: (i) domaće usluge kupljene od industrije.

III. RIZICI I KORACI ZA NJIHOVO REŠAVANJE

III.1 Problemi i rizici

Tokom praćenja akcionog plana podaci pokazuju da većina aktivnosti nisu realizovane, ili su delimično realizovane i jedan od razloga je da je strategija usvojena 29. juna 2023. godine, kao i nedostatak inkorporiranja aktivnosti od strane nadležnih institucija u svoje godišnje planove rada.

Uobičajeni rizik nesprovođenja aktivnosti za 2023. godinu i do juna 2024. godine, na osnovu sastanaka i razgovora institucija nadležnih institucija za sprovođenje aktivnosti, procenjuje se da je nedostatak finansijskih sredstava, izmene i dopune zakonskog okvira, konkretnije nekoliko aktivnosti MFRT-a, gde su potrebne izmene i dopune zakona.

Neuključivanje planiranih aktivnosti u akcioni plan strategije, u planovima rada od strane institucija nadležnih za sprovođenje aktivnosti, predstavlja rizik nesprovođenja aktivnosti i nepostizanja specifičnih i strateških ciljeva.

III.2 Naredni koraci

Svaki strateški cilj predstavlja jedinstvene izazove koji zahtevaju fokusiranu pažnju, potrebno je da kašnjenja u sprovođenju aktivnosti ili promene aktivnosti imaju osnov i opravdanost od institucija nadležnih za sprovođenje aktivnosti.

Članovi međuministarskog koordinacionog organa za praćenje, redovnu evaluaciju, vršenje privremenog pregleda i završne evaluacije SIRPP-2030 i Akcionog plana 2023-2025, da se staraju da aktivnosti planirane za sprovođenje od strane institucije koju predstavljaju, uvedu u akcioni plan rada.

MIPT/Odeljenje za industriju, u koordinaciji sa članom međuministarskog organa iz ASK-a, da razmotri mogućnost izvlačenja podataka za pokazatelje strateških i specifičnih ciljeva, za vreme za izveštavanje (podaci za 2024. godinu da se obezbede od ASK-a, do februara 2025. godine).